

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/266/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6414207282
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6414207282.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a sudcov Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša v právnej veci žalobcu K.. Y. L., nar. XX. XX. XXXX, bytom L. V. č. XXX, proti žalovanému Y. L., nar. XX. XX. XXXX, bytom L. V. č. XXX, v konaní o zaplatenie 1.000,- € s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č. k. 10C/79/2015-51 zo dňa 27. 06. 2017, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1.000,- € s príslušenstvom (výrok I.) a vo výroku o náhrade trov konania (výrok III.); **p o t v r d z u j e .**

II. Vo zvyšku **z o s t á v a** rozsudok okresného súdu nedotknutý.

III. Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.000,- € s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne z tejto sumy od 29. 01. 2015 až do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a to titulom plnenia zo zmluvy o pôžičke.

2. Žalobca odôvodňoval žalobu tým, že dňa 06. 01. 2012 požičal žalovanému na základe ústnej dohody o pôžičke čiastku 1.000,- € za účelom vycestovania žalovaného do Nórska kvôli úradným povinnostiam a k vráteniu tejto sumy malo dôjsť po návrate žalovaného maximálne do jedného kalendárneho mesiaca (ďalej v texte „ústna zmluva o pôžičke“). Keďže predmetnú sumu žalovanému ihneď vyplatil v hotovosti, avšak žalovaný ani po písomnej výzve poskytnutú pôžičku nevrátil, domáhal sa vrátenia požičanej sumy s príslušenstvom, ako i úrokov z omeškania.

3. Okresný súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia poukázal na to, že vykonajúc takmer všetky stranami označené dôkazy mal za preukázané, že skutočne začiatkom roku 2012, i keď nebolo preukázané presne v ktorý deň, poskytol žalobca žalovanému čiastku 1.000,- € na úhradu potrieb v tej súvislosti, že tento mal vycestovať do Nórska a peňažné prostriedky mal vrátiť po svojom návrate z výplaty, ako to vyplynulo z presvedčivej a vierohodnej výpovede svedkyne A. L..

4. Okresný súd uznal, že svedkovia A. L. a ani C. L. neboli priamymi účastníkmi a očitými svedkami odovzdania týchto peňažných prostriedkov (v prípade svedka C. L. ide o syna žalovaného a v prípade A. L. ide o bývalú švagrinu žalovaného), spôsob ich výpovedí bol pre súd dostatočne presvedčivý na to, aby na základe týchto svedeckých výpovedí ako nepriamych dôkazov bolo možné z ich prejavov ustáliť ako dokázaný fakt, že k poskytnutiu pôžičky a nielen k poskytnutiu, ale aj k uzavretiu samotnej zmluvy o pôžičke malo medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom dôjsť, a predmetom

ktorej bolo požičanie sumy 1.000,- €, ktoré mali byť vrátené po návrate žalovaného z Nórska. Uznal, že svedkovia sa vyjadrili odlišne v tom smere, či bola medzi sporovými stranami ohľadne pôžičky uzavretá i zmluva písomná, čo uvádzal svedok C. L. odlišne v porovnaní s výpoveďou A. L., ktorá sa vyjadrila, že takáto písomná dohoda nebola uzavretá. Napriek tomu ich výpovede dokazujú poskytnutie pôžičky zo strany žalobcu žalovanému.

5. Okresný súd doplnil, že pri výpovedi svedkyne A. L., nezistil dôvod, pre ktorý by mala prispôbovať svoju výpoveď v prospech či neprospech jednej zo strán, pričom ani zo spôsobu jej prejavu a správania sa pred súdom v rámci výpovede nevyplývala žiadna tendencia ovplyvňovať výsledok, či prikrášľovať určité skutočnosti. Potvrdila, že v čase, keď došlo k poskytnutiu pôžičky nebola rodina žalovaného v dobrej finančnej situácii, a preto sa žalobca ponúkol, že poskytne žalovanému túto peňažnú sumu bezúročne. Z toho je zrejmé, že žalobca a žalovaný sa už vtedy poznali, čo ani jedna zo strán nespochybnila, nešlo teda o právny vzťah medzi úplne cudzími ľuďmi čo nesvedčovalo tomu, že si nezvolili písomnú formu zmluvy.

6. Svedkyňa A. L. zároveň veľmi presvedčivo v konaní pred súdom prvej inštancie v nadväznosti na to, ako ju súd poučoval o jej právach a povinnostiach a zisťoval jej vzťah k stranám sporu, spontánne vyrozprávala, ako sa prvýkrát stretla so žalobcom, ktorého predtým nepoznala a ktorý navštívil jej domácnosť s tým, že hľadal žalovaného v súvislosti s vrátením žalovanej pôžičky. Svedkyňa sa vyjadrila, že túto návštevu žalobcu tlmočila žalovanému, ktorý na to reagoval vulgárne a svedkyňi z jeho reakcie vyplynulo, že pôžička poskytnutá bola, ale vrátiť ju nemieni. Tak isto vypočutý svedok C. L., ktorý síce nevidel na vlastné oči prerátavanie týchto peňažných prostriedkov, ktoré mali byť poskytnuté žalovanému, sa jednoznačne vyjadril, že nielen počul, že žalobca odovzdáva žalovanému peňažné prostriedky, ale i následne po poskytnutí tejto pôžičky, kedy sa vzťahy medzi sporovými stranami v dôsledku určitých skutočností zhoršili (možno sa len domnievať, že aj z dôvodu, že žalovaný sa rozviedol so svojou manželkou K. L., ktorá si ako priateľa našla žalobcu, čo je súdu známe z konania sp. zn. 6C/176/2014), počul od žalovaného ako svojho otca (s ktorým mal striedavo dobrý či zlý vzťah), že sa na adresu žalobcu vyjadril, že žiadne peniaze mu nevráti. Toto je evidentne nepriamym dôkazom uzavretia zmluvy o pôžičke medzi sporovými stranami a to, že suma 1.000,- € žalovanému odovzdaná žalobcom bola, no vrátená už nie.

7. K námietkam žalovanej strany ohľadne negatívneho vzťahu vyššie uvedených svedkov k žalovanému okresný súd uviedol, že toto svedkovia priznali, i v tomto vypovedali pravdu, že ich vzťahy so žalovaným neboli vždy ideálne, keď svedok C. L. ako syn žalovaného sa vyslovene vyjadril, že raz boli s otcom za dobre, raz bol za dobre s matkou ako s rodičmi, ktorí sa v tom čase rozvázali. V čase, kedy bol nepriamym svedkom pôžičky, bol za dobre s otcom a vnímal to tak, že pôžička poskytnutá bola, bol pri tom, keď sa odovzdávali peniaze, i keď v druhej izbe v kuchyni a takisto A. L. sa vyjadrila, že aktuálne sa nestretáva so žalovaným a nemali vždy pozitívny vzťah, čo je zrejme spôsobené tým, že menovaná je bývalou manželkou brata žalovaného.

8. Okresný súd mal preto preukázané, že došlo k platnému k platnému dojednaniu medzi stranami, ktoré možno z hľadiska právneho posúdenia subsumovať pod ustanovenie § 657 Občianskeho zákonníka s tým, že ide o reálny kontrakt, čo znamená, že na uzavretie tejto zmluvy je nevyhnuté, aby veriteľ odovzdal predmet pôžičky dlžníkovi. Reálny charakter zmluvy o pôžičke je však naplnený aj dohodou, že peniaze, ktoré boli už prv odovzdané dlžníkovi z iného právneho dôvodu, budú od uzavretia zmluvy o pôžičke tvoriť predmet pôžičky. Keďže súd mal za preukázané, že žalobca odovzdal v bližšie nezistenej dobe niekedy začiatkom roku 2012 žalovanému sumu 1.000,- €, ktorú mu mal následne tento vrátiť, avšak žalovaný si svoju povinnosť nesplnil, súd mal za preukázané platné uzavretie zmluvy o pôžičke podľa § 657 Občianskeho zákonníka medzi sporovými stranami, v dôsledku čoho súd žalobe vyhovel.

9. I keď žalovaná strana poukazovala na neplatnosť zmluvy o pôžičke, bližšie nešpecifikovala konkrétny dôvod jej neplatnosti s tým, že na druhej strane bolo toto jej vyjadrenie kontraproduktívne, pretože v takom prípade by nepriamo potvrdzovala minimálne jej (vadné) uzavretie. Keďže okresný súd nemal preukázaný žiaden dôvod neplatnosti zmluvy o pôžičke, nebol dôvod zaoberať sa premlčaním, ktorým sa bránil žalovaný na pojednávaní dňa 27. 06. 2017 s poukazom na 2-ročnú premlčaciu dobu podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Podmienkou aplikácie tohto ustanovenia je existencia nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, o ktoré ide aj pri neplatnom právnom úkone. Takýto neplatný právny úkon (zmluva o pôžičke) preukázaný nebol, okresný súd konštatoval, že išlo o platnú zmluvu o pôžičke. Sú

len poznamenal, že v danom prípade by vzhľadom na platnosť zmluvy prichádzala do úvahy všeobecná 3-ročná premlčacia doba podľa § 101 Občianskeho zákonníka, no pokiaľ bolo preukázané, že k pôžičke došlo začiatkom roku 2012 ako potvrdili svedkovia (podľa žalobcu 06.01.2012) a žaloba bola podaná na súd dňa 09. 06. 2014, uvedená všeobecná premlčacia doba do podania žaloby neuplynula, teda žaloba bola podaná včas.

10. Okresný súd preto uzavrel, že je povinnosťou žalovaného vrátiť žalobcovi poskytnutú sumu 1.000,- € vychádzajúc z hodnotenia vykonaných dôkazov v súlade s § 191 CSP, kedy každý dôkaz hodnotil jednotlivito a všetky v ich vzájomnej súvislosti prihliadajúc pritom na to, čo vyšlo za konania najavo. Z tohto hľadiska hodnotil vierohodnosť, pravdivosť a presvedčivosť svedeckých výpovedí dvoch menovaných svedkov s tým, že zdôraznil, že žalovanému sa nepodarilo vyvrátiť tvrdenia žalobcu o pôžičke, ktorú tento preukázal. Žalovaný nepredložil ani neoznačil dôkaz, ktorý by vyvrátil pravdivosť svedeckých výpovedí, či iný dôkaz potvrdzujúci, že napr. necestoval do Nórska, pôžičku nepotreboval a pod., teda dôkaz vylučujúci, že od žalobcu 1.000,- € ako bezúročnú pôžičku obdržal. Aj obrana v sporovom konaní je však úlohou žalovaného, a nie súdu, ktorý nemôže nahrádzať jeho procesnú aktivitu.

11. Okresný súd priznal žalobcovi úrok z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka spolu s § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Zb.. Keďže nemal súd za preukázané, kedy, ku ktorému dňu mal žalovaný splniť svoju povinnosť, s poukazom na ustanovenie § 563 Občianskeho zákonníka súd vychádzal z toho, že žalovaný sa dostal do omeškania s vrátením pôžičky najneskôr dňom nasledujúcim po prevzatí platobného rozkazu. Žalovaný tento prevzal dňa 28. 01. 2015, a teda od nasledujúceho dňa 29. 01. 2015 súd priznal žalobcovi úrok z omeškania vo výške vtedy platnej, t. j. vo výške 8,05 % ročne z dlžnej sumy 1.000,- € a v prevyšujúcej časti úrokov z omeškania žalobu zamietol.

12. Okresný súd sa v odôvodnení rozhodnutia vysporiadal aj s otázkou, z akého dôvodu nevykonal navrhnutý dôkaz žalobcom označenej svedkyne W. L. a dôkaz nahrávkami súkromných rozhovorov, ktoré mali prebehnúť medzi žalobcom a žalovaným, a ktoré sa mali týkať žalovanej pôžičky. Vo vzťahu k výsluchu svedkyne K. L. konštatoval, že k jej výsluchu nedošlo z dôvodu jej práceneschopnosti, na pojednávaní dňa 27. 06. 2017 bola preukázaná jej liečba v špecializovanom liečebnom ústave Y. v kúpeľoch Kováčová a súčasne súd vypočul žalobcom navrhnutých svedkov, a to C. L. a A. L., preto považoval v uvedenej situácii za nadbytočné vypočuť aj K. L., ktorá sa mala vyjadriť k tým istým skutočnostiam, ku ktorým vypovedali vyššie uvedení dvaja svedkovia. Nevykonanie tohto dôkazu navrhnutého žalobcom ani žalobca nenamietal. Vo vzťahu k nahrávkam súkromných rozhovorov medzi žalobcom a žalovaným okresný súd konštatoval, že sám žalobca sa vyjadril, že súhlas na zhotovenie týchto nahrávok zo strany žalovaného nemal, išlo o nahrávky získané v rozpore s § 12 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktorý hovorí o tom, že zvukové záznamy ohľadne osobných prejavov fyzickej osoby možno vyhotoviť len so súhlasom dotknutej osoby. V danom prípade tomu tak nebolo. Následne paradoxne žalovaný cestou svojho právneho zástupcu navrhol, aby bol vykonaný dôkaz oboznámením sa s týmito nahrávkami, no len v tých častiach, kde malo ísť o vyjadrenia samotného žalobcu, ktorý tieto nahrávky vyhotovil, čím podľa právneho zástupcu žalovaného bol daný súhlas žalobcu s ich vyhotovením. Súd v tejto súvislosti poukázal na neprípustnosť vykonania dôkazu týmto spôsobom pre nemožnosť praktickej realizácie takto vykonaného dôkazu len v časti výpovedí žalobcu, keď nebolo možné izolovane vytrhávať z kontextu daných zaznamenaných súvislostí prejavy žalobcu a na tieto prihliadať a na druhej strane ako na nezákonne zaznamenané neprihliadať zasa na vyjadrenia žalovaného v rámci nahratých rozhovorov. Podľa názoru okresného súdu pokiaľ tieto nahrávky z vyššie uvedených dôvodov neboli získané v súlade so zákonom, ide o absolútnu nepoužiteľnosť takéhoto dôkazného prostriedku v zmysle § 187 ods. 1 CSP, a to aj pri zohľadnení výkladového pravidla zakotveného v článku 3 ods. 1 v nadväznosti na článok 16 ods. 2 základných princípov Civilného sporového poriadku. Okresný súd totiž vzhľadom na ďalšie použiteľné dôkazy nenašiel racionálne zdôvodniteľný právny podklad resp. dôvod, aby v tomto spore dvoch fyzických osôb týkajúcom sa pôžičky aplikoval výnimku z ustanovenia § 187 ods. 1 CSP a prihliadal na spôsobom vyhotovenia nezákonný dôkaz, čo je aj v zmysle ústavnej judikatúry ospravedlniteľné skutočne výnimočnými situáciami, napr. v prípade diskriminácie, kedy dotknutá osoba inak dôkaz zabezpečiť nedokáže.

13. O náhrade trov konania rozhodol okresný súd v zmysle § 255 ods. 1 CSP.

14. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, a to vo vzťahu k výroku, ktorým mu bola uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.000,- € s úrokom z omeškania vo výške 8,05 %

ročne z tejto sumy od 29. 01. 2015 až do zaplatenia. Ako odvolacie dôvody poukázal na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. d), f), h) CSP a navrhol, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu v celom rozsahu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Spochybnil výpovede svedkov A. L. a U. L., nakoľko svedkyňa A. L. nebola prítomná pri uzatváraní údajnej zmluvy o pôžičke, nevedela uviesť ani približný deň či mesiac uzavretia tejto zmluvy a informácie, ktoré o údajnej zmluve poskytla v rámci svedeckej výpovede jej boli sprostredkované žalobcom, ktorý jej mal oznámiť výšku pôžičky, dôvody jej vzniku, splatnosť a všetky iné okolnosti vzniku. Poprel, že by sa mal pred svedkyňou vyjadriť, že žiadne peniaze žalobcovi nevráti, uvedené stále popiera a nikto iný okrem svedkyne uvedenú skutočnosť nepotvrdil a ani netvrdí. Výpoveď svedkyne teda nepreukazuje nič vo vzťahu k času vzniku údajnej pôžičky, dôvodu vzniku, či obsahu záväzku, odovzdania predmetu pôžičky a jej splatnosti a nemožno ho vykladať v jeho neprospech. Zdôraznil, že voči svedkyni mal a má negatívny vzťah, ako aj ona voči nemu, je bývalou manželkou jeho brata I. L. a vzájomný negatívny vzťah svedkyne a jeho brata vyplýva aj z obsahu konania vedeného pred Okresným súdom Zvolen č. k. 9C/80/2015.

15. Pokiaľ ide o výpoveď svedka C. L., tento nebol prítomný po celý čas v miestnosti, kde malo dôjsť údajne k uzavretiu zmluvy, nevedel ani o akú sumu sa malo jednať a nebol prítomný pri odovzdávaní týchto peňazí, v dôsledku čoho súd poňal subjektívny pohľad svedka na udalosti, ktorý nebol priamym účastníkom, ako dôkaz o pravdivosti tvrdení žalobcu, čo je v rozpore s článkom 8 CSP. Navyše súd odignoroval vyjadrenie svedka C. L. o existencii písomnej formy zmluvy, hoci táto bola opakovane namietaná jeho právnym zástupcom.

16. Nad rámec zákona súd zohľadnil predžalobnú výzvu datovanú dňom 01. 11. 2012 ako dôkaz o skutkových tvrdeniach v nej uvádzaných, keď už v odpore poukázal na to, že uvedená predžalobná výzva mu nebola doručená a navrhol vykonať dôkaz o doručení uvedenej výzvy, na čo však súd nereagoval.

17. Zotrval na tom, že žalobca bol povinný preukázať skutkové tvrdenia, teda že došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke, čo sa však v konaní nestalo, nepreukázal dôkaz o doručení výzvy z roku 2012 alebo neskôr, preto tento hmotnoprávny úkon žalobcu sa stal voči nemu účinným až okamihom jeho doručenia zo strany súdu v súlade s § 124 ods. 2 CSP. Pokiaľ mu bola predžalobná výzva doručená až v rámci tohto konania, možno túto listinu hodnotiť len ako prostriedok procesného útoku žalobcu, nie však ako dôkaz. Spochybnil hodnotenie dôkazov súdom v bode 12, 14 a 19 odôvodnenia. Zotrval na svojej námietke neurčitosti obsahu záväzku - zmluvy o pôžičke. Pochybnosti o existencii uzavretia zmluvy o pôžičke ústnou formou vyvstávajú najmä s poukazom na to, že jeden zo svedkov tvrdil, že dohoda bola uzavretá i vo forme písomnej, pričom duplicita zakladá pochybnosť a neplatnosť. Žiadna listina, ktorá by obsahovala prejav vôle žalovaného požičať si peniaze vo výške 1.000,- € ako dôkaz predložená nebola, ani písomné potvrdenie o odovzdaní či prevzatí peňazí v takejto výške. Z uvedeného preto vyplýva, že pokiaľ je úkon neurčitý a neplatný pre rozpor s § 39 Občianskeho zákonníka, zakladá nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorý sa premlčuje v 2-ročnej premlčacej lehote v zmysle § 107 Občianskeho zákonníka a teda nárok žalobcu je premlčaný. Súd sa však ani s uvedenou námietkou premlčania nevyporiadal.

18. Na záver poukázal na to, že nie je dôvod, aby on preukazoval, či cestoval alebo nie do Nórska, ani aká bola jeho finančná situácia v čase údajného poskytnutia pôžičky. Naopak okresný súd priznal nárok žalobcovi len na základe neúplných a zároveň rozporujúcich si tvrdení bez iných hodnoverných dôkazov, čo je v rozpore s článkom 5 CSP. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

19. Vyjadrenie k odvolaniu nebolo podané.

20. Dňom 01. 07. 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej v texte „CSP“), ktorý v zmysle § 470 ods. 1 stanovuje, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa prvej vety ods. 2 §-u 470 CSP však platí, že právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

21. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 zákona CSP) prejednal odvolanie žalovaného a napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmal v medziach daných § 379 a § 380 CSP a bez nariadenia pojednávania v súlade s § 385 ods. 1 (a contrario) CSP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom

rozsahu, t. j. v rozsahu, ktorým okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.000,- € s príslušenstvom (výrok I.) a vo výroku o náhrade trov konania (výrok III.) podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny v tomto rozsahu potvrdil.

22. Vo výroku, ktorým okresný súd vo zvyšku žalobu zamietol, teda v rozsahu, v ktorom bol žalovaný úspešný, nebolo podané odvolanie, preto výrok II. zostáva v zmysle § 367 ods. 2 CSP nedotknutý.

23. Po preskúmaní veci odvolací súd konštatuje, že okresný vykonal dokazovanie vo veci v dostatočnom rozsahu, vykonané dôkazy správne vyhodnotil podľa § 191 ods. 1 CSP a svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil podľa § 220 ods. 2 CSP. Okresný súd neporušil právo žalovaného na spravodlivý súdny proces, nakoľko v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, naopak okresný súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a aj náležite vyhodnotil (viď nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. US 36/2010).

24. Prioritne sa odvolací súd zaoberal tým, či okresný súd vyhodnotil vznesenú námietku premlčania zo strany žalovaného ako nedôvodnú, správne. Bez ohľadu na skutočnosť, či žalovaný právne kvalifikoval ním uplatnenú námietku premlčania v zmysle ustanovenia § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia, alebo by predmetnú námietku premlčania právne nekvalifikoval, je úlohou súdu posúdiť, či táto bola vznesená dôvodne alebo nie, a teda, či súdom posudzovaný nárok je, alebo nie je premlčaný. Okresný súd dôvodne a vecne správne ustálil, že nárok žalobcu je daný titulom plnenia zo zmluvy o pôžičke uzavretej ústne medzi stranami sporu, ktorú považoval za platne uzavretú, v dôsledku čoho na predmetný nárok vo vzťahu k námietke premlčania aplikoval ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka. Ak mal okresný súd za preukázané, že k uzavretiu zmluvy o pôžičke došlo začiatkom roku 2012 (žalobca od počiatku tvrdil, že išlo o dátum 06. 01. 2012) a žaloba bola podaná na okresný súd dňa 09. 06. 2014, všeobecná trojročná premlčacia lehota neuplynula, a teda žaloba bola podaná včas. Uvedený právny záver je vecne správny, ak i odvolací súd v dôvodoch uvedených nižšie bude konštatovať, že k uzavretiu ústnej zmluvy o pôžičke došlo. Je teda skutočne rozporuplné odvolanie žalovaného, ako i jeho obrana v konaní pred súdom prvej inštancie, pokiaľ tento napriek svojim skutkovým tvrdeniam, že k uzavretiu zmluvy o pôžičke, a to ani ústnou formou nedošlo, tvrdil, že táto je neplatná, bez uvedenia dôvodu jej neplatnosti, ktorá skutočnosť však predpokladá už len z princípu formálnej logiky, že pokiaľ ju považoval za neplatnú, muselo dôjsť k jej vzniku. Ak totiž podľa žalovaného zmluva nevznikla, nemôže trpieť vadami. Súčasne, ak poukazoval žalovaný v konaní pred súdom prvej inštancie, prípadne v odvolaní na aplikáciu ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka v súvislosti s premlčaním nároku žalobcu, tento dôvod sa vzťahuje k vydaniu bezdôvodného obohatenia, ku ktorému by došlo v prípade, ak by skutočne žalovaný sumu 1.000,- € od žalobcu prevzal, čo však žalovaný popieral. Je totiž nelogické, aby v prípade, ak žalovaný, ktorý tvrdí, že žiadne finančné prostriedky neprevzal, zároveň tvrdil, že pokiaľ ich prevzal, išlo o bezdôvodné obohatenie na jeho strane z neplatného právneho úkonu. Uvedené odvolací súd dopĺňa len vo vzťahu k rozporuplnosti tvrdení samotného žalovaného v konaní pred súdom prvej inštancie, ktorý v odpore proti vydanému platobnému rozkazu tvrdil, že „s navrhovateľom som nikdy neuzatvoril ani ústnu, ani žiadnu dohodu o pôžičke“.

25. Vzhľadom na tú skutočnosť, že ani odvolací súd nepovažoval nárok žalobcu za premlčaný, následne konštatuje, že okresný súd vykonal dostatok dôkazov na vyvodenie právneho záveru o dôvodnosti tohto nároku. Okresný súd podrobne odôvodnil, prečo vychádzajúc len z tvrdení žalobcu a súčasne výsluchu dvoch svedkov žalobcami navrhnutých dospel k záveru o existencii ústnej zmluvy o pôžičke. Odvolací súd v zmysle § 387 ods. 2 CSP odkazuje na body 10. až 18. odôvodnenia.

26. Žalovaný v odvolaní len spochybňuje hodnotenie dôkazov - svedeckých výpovedí, výpovede žalobcu, napriek tomu, že okresný súd konštatoval, že vychádzal z hodnotenia vykonaných dôkazov v súlade s § 191 CSP, kedy každý dôkaz hodnotil jednotlivo a všetky v ich vzájomnej súvislosti, prihliadajúc pritom na to, čo vyšlo za konania najavo. Práve z tohto hľadiska hodnotil vierohodnosť, pravdivosť a presvedčivosť svedeckých výpovedí svedkov, ktoré v celkovom kontexte potvrdili verziu žalobcu o tom, kedy, v akej výške poskytol žalovanému pôžičku, za akým účelom a aj to, že medzi stranami sporu došlo k dohode o tom, že žalovaný pôžičku žalobcovi vráti. Civilný sporový poriadok nevyklučuje, aby k preukázaniu tvrdení na strane žalobcu došlo len svedeckými výpovedami, ktoré nepriamo potvrdzujú skutočnosti uvádzané žalobcom, ak v celkovom kontexte i tieto nepriame dôkazy potvrdzujú vo vzájomnej súvislosti s tvrdeniami žalobcu, že k uzavretiu zmluvy medzi stranami sporu došlo. Nie je totiž pochybné, že zmluvu o pôžičke ako dvojstranný právny úkon, ktorý je možné uzavrieť

i ústne, je kontraktom, ktorý sa realizuje zväčša medzi blízkymi priateľmi, kamarátmi, osobami, ktorí si navzájom dôverujú, a preto v čase, kedy k uzavretiu takejto zmluvy dochádza, nepovažujú za potrebné zvýšiť právnu istotu tohto právneho úkonu, či už písomne, prípadne priamou prítomnosťou ďalších osôb a pod.. Zo všetkých okolností tohto prípadu súvisiacich s poskytnutím finančných prostriedkov žalovanému však vyplýva, že o uzavretí zmluvy o pôžičke boli oboznámené i ďalšie osoby - svedkovia.

27. V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, zriadený zákonom. Do práva na spravodlivý proces ale nepatrí právo strany sporu, aby všeobecný súd sa stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a najmä hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý proces podľa vyššie citovaného článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali, alebo sa riadili výkladom všeobecných záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá strana sporu (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/403/2014 zo dňa 16. 12. 2015).

28. Z ust. § 657 Občianskeho zákonníka vyplýva, že pre uzavretie zmluvy o pôžičke sa nevyžaduje písomná forma, takže táto zmluva môže byť uzavretá i ústne, alebo konkludentným spôsobom. Podstatnou náležitosťou obsahu tejto dohody je okrem označenia zmluvných strán predovšetkým určenie predmetu pôžičky; z obsahu spisu musí vyplynúť i povinnosť dlžníka vrátiť veci rovnakého druhu (peňazí). Keďže táto zmluva je reálnou zmluvou, kontraktom, k jej uzavretiu zákon vyžaduje i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi. Dokiaľ k odovzdaniu peňazí nedôjde, medzi zmluvnými stranami právny vzťah z pôžičky nevznikne. V prejednávanej veci bolo preto pre posúdenie otázky platnosti zmluvy o pôžičke nevyhnutné zistiť, či došlo k jej poskytnutiu - odovzdaniu peňazí. Žalobca od počiatku tvrdil, že žalovanému poskytol dňa 06. 01. 2012 sumu 1.000,- € za účelom vycestovania do Nórska kvôli úradným povinnostiam s tým, že k vráteniu tejto sumy malo dôjsť po jeho návrate maximálne do jedného kalendárneho mesiaca. Žalobca od počiatku tvrdil, že žalovanému uvedenú sumu odovzdal v hotovosti. Uvedené skutočnosti potvrdili obaja svedkovia, ktorých výsluch žalobca navrhol, pričom súd posúdil vierohodnosť, pravdivosť a presvedčivosť týchto svedeckých výpovedí zo všetkých hľadísk, a to aj z hľadiska vzťahu k samotnému žalovanému, keď obaja svedkovia poukázali na tú skutočnosť, ako malo k uzavretiu zmluvy o pôžičke dôjsť, v ktorom období, čo bolo jej obsahom a zároveň i tú skutočnosť, ako žalovaný odmietal predmetnú pôžičku žalobcovi vrátiť. Dostatočným spôsobom súd posúdil aj vzájomný vzťah medzi svedkami a žalovaným. Nie je pravdivé tvrdenie žalovaného o „ignorácii“ súdu vo vzťahu k vyhodnoteniu vzájomných väzieb medzi svedkami a stranami sporu - viď bod 11. až 15. odôvodnenia. Okolnosť, či k uzavretiu zmluvy došlo aj vo forme písomnej, tak ako to uvádzal svedok René Sekereš, nie je pre posúdenie nároku podstatnou vo vzťahu k skutočnosti, že k uzavretiu tejto zmluvy došlo ústnou formou, preto otázkou písomnej formy zmluvy sa okresný súd nemal dôvod zaoberať, ak takáto zmluva predložená ani nebola. Nie je pravdivé tvrdenie žalovaného v odvolaní ani v tom, že uvedenú situáciu okresný súd nevyhodnotil, ak v bode 11. odôvodnenia okresný súd uznal, že svedkovia sa vyjadrili odlišne v tom smere, že podľa svedka G.. bola zmluva uzavretá i písomne, ktorá okolnosť sama o sebe nespochybnila výpoveď svedkov v ich celom kontexte, teda vo vzájomnej súvislosti vo vzťahu k priamemu nároku žalobcu.

29. Ak sa následne žalovaný v odvolaní bránil tým, že nebol písomne vyzvaný na vrátenie dlhu a uvedená výzva mu nebola doručená, len táto skutočnosť sama o sebe nespochybňuje uzavretie samotnej zmluvy o pôžičke a má vzťah len k otázke, kedy sa žalovaný dostal s plnením, resp. s vrátením pôžičky žalobcovi do omeškania. Uvedenú skutočnosť okresný súd zohľadnil, keď žalovanému uložil povinnosť zaplatiť úroky z omeškania len dňom nasledujúcim po prevzatí platobného rozkazu, teda nie odo dňa, kedy mal byť podľa upomienky zo dňa 01. 11. 2012 na vrátenie sumy 1.000,- € vyzvaný žalobcom. V tomto rozsahu okresný súd žalobu zamietol. Prípadný čas vrátenia finančných prostriedkov nemusel byť presným dátumom dohodnutý, postačovalo, ak samotná okolnosť vrátenia týchto finančných prostriedkov bola medzi stranami dohodnutá.

30. Ust. § 150 CSP zakotvuje jednu zo základných procesných povinností strán sporu, a to povinnosť tvrdiť. Stranu sporu zaťažuje bremeno tvrdenia. Schopnosť strany sporu uniesť bremeno tvrdenia

spolu s dôkazný bremenom, je predpokladom pre úspech v spore. Procesnej povinnosti strany sporu uviesť skutkové tvrdenia, ktorú skutočnosť okresný súd vyhodnotil zo strany žalobcu za splnenú, však zodpovedá procesná povinnosť protistrany poprieť tvrdené skutočnosti. Inými slovami bremeno tvrdenia je v korelácii s bremenom popretia tvrdení protistrany. To, že Civilný sporový poriadok chápe bremeno popretia tvrdení protistrany ako samostatnú procesnú povinnosť, vyplýva z ust. § 151 CSP, ktoré zakotvuje procesné následky, sankciu za jej nesplnenie. Ak teda považoval okresný súd skutkové tvrdenia žalobcu za vhodne zvolené prostriedky procesného útoku, ktoré považoval za predpoklad pre úspech v spore, bolo povinnosťou žalovaného na skutkové tvrdenia žalobcu reagovať vhodne zvolenými prostriedkami procesnej obrany.

31. Rozhodujúce skutkové tvrdenia uvedené v žalobe majú totiž osobitný význam. Spolu so žalobným návrhom tvoria obsah žaloby. Obsah žaloby nie je determinovaný každým jednotlivým tvrdením žalobcu, ale celkovou súdržnosťou skutkového deja, ktorý žalobca uvádza. Odvolací súd preto v zhode so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu konštatuje, že žalobca v žalobe, ako aj v jeho nasledujúcich vyjadreniach, výpovediach dostatočným spôsobom popísal skutkový dej, ktorý bol celkovo vzájomne súdržný, podporený svedeckými výpoveďami svedkov vo vzájomnej zhode, v dôsledku čoho dostatočne odôvodňovali nárok žalobcu. Žalobca presne určil deň 06. 01. 2012 za deň uzavretia zmluvy, pričom okolnosť, že svedkovia potvrdili, že k uzavretiu zmluvy došlo začiatkom roku 2012, tvrdenie žalobcu len podporuje a v konečnom dôsledku preto okresný súd nemohol len na základe toho, že žalovaný tvrdenia žalobcu popieral bez toho, aby vyvrátil tvrdenia žalobcu, dospieť k tomu, že žalovaný má úspech v spore. Je teda nevyhnutné zdôrazniť, že procesnej povinnosti strany sporu uviesť skutkové tvrdenia, ktoré žalobca uviedol, tvrdil a ktoré boli konzistentné s výpoveďami svedkov, zodpovedala procesná povinnosť protistrany poprieť tvrdené skutočnosti, a to konkrétnymi tvrdenými skutočnosťami, k čomu však zo strany žalovaného nedošlo, nakoľko jedinou jeho obranou bola skutočnosť, resp. tvrdenie, že nárok žalobcu popiera, k uzavretiu zmluvy nedošlo, napriek tomu je neplatná a nárok je premlčaný. Naopak, skutkové tvrdenia zo strany žalovaného boli nekonzistentné, vzájomne si odporujúce, výlučne len spochybňujúce výpovede svedkov a hodnotenie dôkazov bez toho, aby naopak obrana žalovaného bola konzistentná, jednoznačná, potvrdená dôkazmi a mohla byť súdom vnímaná ako obrana, v dôsledku ktorej nárok nie je dôvodným.

32. Na záver odvolací súd poukazuje na to, že žalovaný v odvolaní neuvádza žiadne nové skutočnosti, ktoré by neboli posúdené a vyhodnotené okresným súdom a súčasne nedošlo k porušeniu čl. 5, 6 a 8 základných princípov CSP. Čl. 5 obsahujúci zákaz zneužitia práva pojednáva o porušení či zneužití procesných úkonov stranou sporu, za ktorú nemožno považovať tvrdenia žalobcu uvedené v žalobe, prípadne jeho vyjadreniach, ktoré neboli rozporuplné. Ani čl. 6 CSP, teda princíp rovnosti sporových strán, spočívajúci v rovnosti a možnosti uplatňovania prostriedkov procesnej obrany, či útoku neboli za stany súdu jeho postupom spochybnené, či porušené. Naopak žalovaný sám tieto prostriedky neuplatnil, hoci možnosť bola daná a súd mu ju ničím nezmaril. Čl. 8 CSP, ktorý ukladá stranám sporu označiť skutkové tvrdenia, podprieť ich dôkazmi, boli zo strany žalobcu naplnené a priviedli mu úspech v spore.

33. Odvolací súd preto rozhodnutie okresného súdu v napadnutom rozsahu potvrdil ako vecne správne, vrátane výroku o náhrade trov konania, o ktorej okresný súd rozhodol v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, ktorú skutočnosť odvolací súd uvádza, napriek tomu, že konkrétnymi dôvodmi rozhodnutie o náhrade trov konania nebolo žalovaným napadnuté, avšak ide o výrok závislý (§ 367 ods. 2 CSP).

34. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovaný nebol v odvolacom konaní úspešný, preto mu nevznikol nárok na ich náhradu. Úspešným bol v celom rozsahu v odvolacom konaní žalobca, ktorému trovy odvolacieho konania nevznikli. Ak strane podľa obsahu spisu žiadne trovy nevznikli, je v súlade s článkom 17 základných princípov CSP, zakotvujúcim procesnú ekonomiu rozhodnúť priamo tak, že sa jej nárok na náhradu trov konania nepriznáva (viď aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/14/2018 zo dňa 28. 02. 2018).

35. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.
Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).